

Who is the *Tanoh*- מאן תנא דפליג עליה דרבי נחוניא אי רבי מאיר אי רבי יצחק- that argues with *Rabi Nechunyah*; either *Rabi Mayer* or *Rabi Yitzchok*

Overview

asked רב מתנא, according to ריש לקיש (who maintains that חייבי מלקיות שוגגין are exempt from payment), who is the תנא who argues on רנב"ה (who maintains that we say even by כריתות קלב"מ).¹ The answer was it can be either ר"י or ר"מ.² Our תוספות clarifies what was the question, which רב מתנא posed.

asks: תוספות

תימה דלריש לקיש בהדיא פליג רבי מאיר ארבי נחוניא -

It is astounding! For according to ר"ל, it is explicitly stated that ר"מ argues with רנב"ה -

דהא מוקים מתניתין כרבי מאיר³ וקתני דיש קנס בחייבי כריתות⁴ -

Since ר"ל establishes our משנה according to ר"מ, and our משנה clearly states that there is a קנס payment even by חייבי כריתות, so what is רב מתנא's question, 'who argues on רנב"ה', when it is obvious that (according to ר"ל) it is ר"מ?!

answers: תוספות

ויש לומר דידע שפיר דרבי מאיר פליג עליה -

And one can say that indeed רב מתנא knew that ר"מ argues on רנב"ה; that is not what was bothering רב מתנא -

אלא דקשה ליה דרבנן⁵ לא מצינן למימר דפליגי עליה⁶ אבל לרבי יוחנן⁷ אתי שפיר:

¹ According to ר"ל that חייבי מלקיות שוגגין are automatically חייבי כריתות, so every חייבי כריתות is automatically חייבי מלקיות, and he should be פטור מתשלומין (not necessarily because of the כרת חוב, but) on account of the חוב מלקות.

² ר"מ maintains that there is no חוב מלקות by חייבי כריתות, and ר"י maintains that there is. They both disagree with רנב"ה.

³ See previously לגב, לגב.

⁴ Our משנה definitely disagrees with רנב"ה, since it requires a קנס payment by חייבי כריתות, and according to רנב"ה, he should be פטור on account of קלב"מ. Therefore, since the תנא of our משנה is ר"מ (according to ר"ל), so he is the תנא who disagrees with רנב"ה.

⁵ It seemed unreasonable to רב מתנא that one individual (רנב"ה) stated a ruling that חייבי כריתות are פטור מתשלומין; indicating that the vast majority of the תנאים (the רבנן) disagree with him, when in fact according to ר"ל almost everyone agrees with רנב"ה (except for ר"מ and ר"י). The גמרא answered that indeed this is the case. See 'Thinking it over'.

⁶ ר"ל maintains that (even) חייבי מלקיות שוגגין are פטורין מלשלם. Therefore, since all חייבי כריתות are חייבי מלקיות, so even though the רבנן may disagree with רנב"ה (who maintains that the חוב כריתות exempts them from paying) regarding why they are exempt, but they surely maintain that חייבי כריתות are exempt (not because of חוב כריתות, but) because of their חוב מלקות, which exempts them from paying even if they were שוגג (according to ר"ל).

⁷ ר"י maintains that חייבי מלקיות שוגגין are פטורין מתשלומין, and that is where the רבנן disagree with רנב"ה. According to רבנן (just like חייבי מיתות ב"ד שוגגין are פטור); however according to the רבנן (who maintain that the חוב כריתות cannot prevent payment, only the חוב מלקות), they will maintain that only חייבי מלקיות are פטור, but not חייבי מלקיות שוגגין. The question of רב מתנא was just on ר"ל.

Rather his difficulty was that we cannot say (according to ר"ל) that the רבנן argue with רנב"ה, however according to ר"י it works out well that the רבנן argue with רנב"ה.

Summary

ר"ל was astounded why almost no one disagrees with רנב"ה (according to ר"ל), except for ר"י and ר"מ.

Thinking it over

According to תוספות,⁸ who most likely said, 'אי ר"מ אי רבי יצחק', and in what tone was it said?⁹

⁸ See footnote # 5.

⁹ See מהרש"א.